

ARHEEL.O.S. 97/26-3-2007

M

myheli 695 010063

KERTOMUS KOHTEEN ROVANIEMI 63 KOSKENNISKA KOEKUOPITUKSESTA 7.6.2001

Kohteen nimi:	Rovaniemi 63 Koskenniska
Määrittys ja mj-luokka:	kivikautinen asuinpaikka. II.
Peruskartta:	3612 07 ROVANIEMI
Koordinaatit:	x = 7379 72-87, y = 3444 40, z = n. 80
Kylä, alue:	4. kaupunginosa, korttelin 227 viereinen virkistysalue, Koskipuisto
Maanomistaja:	Rovaniemen kaupunki

Kohde sijaitsee Kemijoen itärannalla, Kemijoen ja Ounasjoen yhtymäkohdan kaakkoiskulmalla, Jätkänynttilän sillasta parisataa metriä pohjoiseen. Jyrkän rantatörmän päällä on 20 - 30 m leveä terassimainen tasanne, jonka jälkeen maasto nousee jälleen selvemmin.

Koekuopituksen syynä oli kohteen eteläosaan suunniteltu avantouimareiden tukikohta, jonka tutkimista koekuopin ennen rakentamisen aloittamista edellytettiin Lapin maakuntamuseon ko. asemakaavaa koskevassa lausunnossa 23.11.2000. Tutkimukset teki allekirjoittanut 7.6.2001 avustajanaan museoharjoittelija Merja Hintikka.

Avantouimareiden tukikohtaa varten varattu rakennusala on kooltaan n. 20 x 26 m. Sen joenpuoleinen sivu on sijoitettu rantatörmän päälle, pääosan sijaitessa tasaisella rantaterassilla. Rakennusalueen eteläpuolella on uimaranta ja heti rakennusalueen eteläpuolitse kulkee polku rantaan pitkin rajalinjaa. Noin 80 m korkeudella oleva rantaterassi päättyy rajalinjaan, jota myöten terassi on kaivettu pois joskus aiemmin. Vuoden 1956 peruskartan mukaan ko. maanotto näyttää tapahtuneen jo tuota ennen. Rakennusalan pohjoispuolella terassi jatkuu kohti nykyistä Valion tonttia ja sen ohitsekin. Valion tontin ja suunnitellun rakennusalan välissä on yksi maakellari ja muutamia ojanteita alueen viljelyskäytön jäljiltä. Terassin itäpuolinen loivahko rinne on paikoin kivinen.

Kaupungin mittausosasto oli sovitun mukaan paaluttanut rakennusalueen rajat sekä pyörätien rakennusalan itäpuolelta alkaen noin 50 m matkalta, eli maastollisesti arkeokriittimmältä osaltaan. Alueelle tehtiin kaikkiaan kahdeksan koekuoppaa. Neljä rakennusalan sisäpuolelle (kuopat 1 - 4), yksi rakennusalan pohjoispuolelle (kuoppa 5) ja kolme pyörätien paikalle (kuopat 6 - 8). Kuoppien koko oli n. 50 - 70 x 50 - 70 cm. Mittapisteisiinsä nähden koekuopat tehtiin kasvillisuudesta johtuen hieman maastoon soveltaen.

Rakennusalan länsireunan taitekohtaa merkitystä paalusta mitattiin suorakulmaisesti, suhteessa rakennusalan itälaidan suoraan eteläpäähän, viiden metrin välein kohti rantaa kaksi pistettä (kuopat 1 ja 2). Näistä lähempänä rantaa olevasta pisteestä mitattiin kohtisuorassa linjassa kaksi kuopan paikkaa rannan suunnassa. Toinen n. 10 m ylävirran suuntaan (kuoppa 3) ja toinen n. 5 m alavirran suuntaan (kuoppa 4).

Kuoppa 1: Humus ja peltokerroksen paksuus n. 20 - 25 cm. Tämän alla n. 30 cm punertavaa tasaväristä hiesua, jonka alla normaali kerrostunut pohjahiesu. Löytöinä kvartsikaavin ja viisi kvartsi-iskosta, sekä rautanauvoja, muutama palanut kivi sekä kiilteistä rapautunutta kiveä, myös peltokerroksessa. Löydöt peltomullan alaisen hiesun yläosasta, n. 25 - 30 cm syvyydestä.

Kuoppa 2: Humus ja peltokerroksen paksuus n. 20 cm, peltokerroksen ja hiesun rajapinnan perusteella kyseessä on lapio- tai kuokkapelto. Tämän alla ainakin n. 30 cm punertavaa tasaväristä hiesua, ei löytöjä, muutama palanut kivi sekä kiilteistä rapautunutta kiveä, myös peltokerroksessa.

Kuoppa 3: Humus ja peltokerroksen paksuus n. 10 – 15 cm, lapio- tai kuokkapelto. Tämän alla n. 35 cm punertavaa tasaväristä hiesua, jonka alla normaali kerrostunut pohjahiesu. Löytöinä kvartsikaavin, -iskos ja palanutta luuta. Löydöt peltomullan ja hiesun rajalta ja hiesun yläosasta n. 10 – 20 cm syvyydestä. Hiesun yläosassa havaittiin heikkoa likamaavärjäymää.

Kuoppa 4: Humus ja peltokerroksen paksuus n. 20 cm. Tämän alla ainakin n. 20 cm punertavaa tasaväristä hiesua, jonka alla normaali kerrostunut pohjahiesu. Löytöinä kvartsiesine ja viisi kvartsi-iskosta, sekä rautanauvoja, pari palanutta kiveä sekä kiilteistä rapautunutta kiveä. Löydöt peltomullan alaisen hiesun yläosasta, n. 25 – 30 cm syvyydestä.

Kuoppa 5: Humus ja peltokerroksen paksuus n. 30 cm. Tämän alla ainakin 25 - 30 cm punertavaa tasaväristä hiesua, jonka alla normaali kerrostunut pohjahiesu. Löytöinä kvartsi-iskos, pii-iskos(tuluspiitä)?, kivilaji-iskos (ruskeaa tiivistä kiilteistä liusketta, yhdellä sivulla hiontaa?). Löydöt peltomullasta.

Pyörätien koekuopat:

Kuoppa 6: Ohuen humuksen alla tuotua karkeaa kivistä soraa n. 5 cm, alla peltokerrosta n. 25 – 30 cm ja sen alla hiesu. Löytöinä kvartsilohelma (huonolaatuista kvartssia) ja yksi pieni epävarma kvartsi-iskos. Löydöt peltomullan alaosasta.

Kuoppa 7: Kuntan alla n. 15 cm paksu peltokerros. Sen alla koskematon karkea sora. Peltokerroksesta tavattiin vähän palanutta luuta ja rautanauja..

Kuoppa 8: Kuntan alla n. 20 cm paksu peltokerros. Sen alla koskematon karkea kivikkoinen sora. Ei löytöjä.

Paikalta tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että asuinpaikka jatkuu etelässä em. rajalinjaan saakka arviolta n. 20 m leveänä rannansuuntaisena vyöhykkeenä. Osa löydöistä on sekoittunut peltokerrokseen. Ohuimmillaan peltokerros oli rakennusalalla kuitenkin vain runsaat 10 cm. Hiesun yläpinnasta tehtyjen löytöjen ja muiden havaintojen (mm. hiesun yläosassa paikoin tavattu hiili) perusteella osa asuinpaikkakerrostumasta on säilynyt peltokerroksen alla. Rantatörmän päällä sijaitsevaa länsireunaansa lukuun ottamatta rakennusalan pääosa sijaitsee suunnitellun asuinpaikan päällä. Sen sijaan suunnitellun pyörätien paikalta ei tehty suoranaisesti asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, lukuun ottamatta rantatasanteella sijainnutta kuoppaa 6. Kuopasta 7 tavatut luut ovat todennäköisesti asuinpaikkaa nuorempia.

Aiemmat löydöt: KM 3266:18, 13826, 24041:1-11, 25577 (kivitaltta, piiesine, piinuolenkärjen katkelma, piitä, kvartssia ja palanutta luuta.

Koekuopituslöydöt: KM 32906 (kvartsi-esineitä ja -iskoksia, kivilaji-iskos, piitä, palanutta luuta)

Kartat: ote peruskartasta 3612 07 ROVANIEMI, p. 1978.
ote asemakaavakartasta 1:1000, koekuoppien sijainti merkittynä

Rovaniemellä 7.6.2001

Mika Sarkkinen

-17m 00s
25° 45'

3612 08

PK 3612 07 ROVANIEMI

